

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:	
Egy évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy óra	1 frt — kr.
Egyes szám	5 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő. Ide intézendők a reklamációk is.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben — vidékről pedig a postahivatalok útján.

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.
A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.
Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr
Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr.
Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál, a szerkesztőségben, valamint Zichermann H. közve-títő irodájában is.

Név nélkül, vagy bérmentetlenül beküldött levelek nem vétetnek figyelembe.

Kéziratok vissza nem adatnak

Udvarképesség.

Debreczen, márcz. 3.

Benne van a magyar természetben, hogy nem szeret nagy urakkal egy tálból cseresznyét enni. A régi erényeket hiven megőrzött magyar ember nem is igen vágyik olyan társaságokba, melyekbe őt csak kegyes leereszkedésből veszik fel, nem szeret hajlongani, nem vágyik az olyan kitüntetések után, melyeket csak úgy érhetünk el, ha magunkat többé-kevésbé megalázzuk.

Az arisztokratikus udvari lég-kör a magyar embernek nem élető eleme. Azok a szertartásos czeremóniák, melyek a spanyol udvarból származtak át az osztrák udvarba, a magyar emberre nézve unalmasak és fárasztók. Az a kimért feszes-ség, melyet a főudvarmester előír, az a nagyképszerűsködés és fontoskodás, melyet az udvari személyzet minden legkisebb dolognál elkövet, inkább komikus benyomással bír a magyar emberre, sem hogy arra bírná őt, hogy az ily szertartásos formásokat megkedvelje.

Ha még hozzá vesszük az osztrák és cseh udvari tisztviselők fenhéjazó gög-gét, melylyel leereszkednek azokhoz, a kik az udvarhoz meghivatnak: mindezt elég arra, hogy az egyszerű, egyenes modorhoz szokott magyar ember ne

nagyon megijedjen az udvari termekben megjelenő nagy urakkal.

Mindaddig, míg magyar udvartartás nem lesz, mely a régi nemzeti királyok udvarát vissza nem varázsolja, ez a viszony, ez a tartózkodás nem is fog megváltozni, bár most is számosan vannak már köztünk olyanok, a kik élnek-halnak az udvari fényért.

Mondanunk sem kell talán, hogy a kormányférfiak és a kormánypárti képviselő urak azok, kik szeretnek az udvar fényében sütkérezni s e fénytől annyira megvakultak, hogy nem látják a magyar udvartartás hiányát s annyira süketek, hogy nem hallják meg a nemzetnek a magyar udvartartás felállítására vonatkozó kívánságát.

Nem látnak és nem hallanak semmit, arra azonban nagyon vigyáznak, hogy azok, a kik nem tartoznak az egyedül üdvözítő kormánypárt kebelébe, az udvarhoz ne jussanak. Különösen nagyon vigyázott erre Tisza Kálmán, a volt miniszterelnök, a kinek uralma alatt az ellenzéki képviselők hermetice el voltak zárva az udvartól.

Az még nem is keltett nagy feltűnést, hogy a függetlenségi és 48-as párti képviselők, kiket a kormánypárt mindig illoyalítással gyanúsít, nem kaptak meghívót az udvarhoz, de hogy még a mér-

sékelt ellenzéki párthoz tartozó képviselőket sem hívták meg, az egyenesen arra mutat, hogy a kormánypárt egyedül a maga számára okkupálta az udvarképességet. Maga grf Apponyi Albert is, magas rangja daczára, csak a Tisza bukása után kaphatott meghívót az udvarhoz, melylyel elhittették, hogy az ellenzéki képviselők a meghívást vissza-utasítanák.

A durva udvariatlanság és illoyalitás gyanujába keverték tehát az egész magyar ellenzéket, melynek loyaltitása önzetlenebb a kormánypárt loyaltitásánál, mert loyaltitásért cserébe kitüntetések nem vár. Ugy látszik azonban, hogy az udvarnál most már tisztábban kezdik a helyzetet látni, mert a legközelebbi napokban nem csak mérsékelt ellenzéki, hanem függetlenségi párti képviselők is kaptak meghívót az udvarhoz.

A függetlenségi párt tehát udvarképessé lett. Oly vivmáynak tartjuk ezt, melynek meglesznek a maga következményei. Mert eljő még azon idő, midőn a magyar király nem csak meghívja magához a függetlenségi párti képviselőket, hanem még a tanácsikat is kikéri, és akkor a függetlenségi párt nemcsak udvarképes, de kormányképes is lesz. Ettől a gondolattól fél a kormánypárt, ezért igyekezett elzárni az ellenzék tagjait attól hogy a király közvetlenül érintkezzék velök.

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

Visszaemlékezések.

— Egy volt vörössapkástól. —

XXXVII.

A váci csata.

Götz generalis volt a parancsnoka azon erős hadtestnek, mely Vácot több napokon keresztül megszállva tartotta.

Ezen hadsereg ellen indított 1849. év tavaszán — úgy emlékezem ápril hónapban — a magyar hadsereg egy része.

E hadseregnek éjjel és nappal csaknem minden megszakítás nélkül hosszú utat kelle tennie s e miatt egészen kifáradva, egészen fáradva, — a minék ugyan oda se néztünk, — érkezett meg Vác alá, kora reggelen.

Az ellenfél észrevéve a magyar hadsereg közeledtét, azonnal szalasztották a hírnököket a városba a főparancsnokhoz, Götz generálishoz, ki a városban egy kanonoknál volt szálláson.

E hirre lett a városban löttás, futás, sürgés, forgás, a generális lóra ült, ment ki a város alá, bent a városban pedig az ő paran-

csára ott levő mindenféle készleteiket pakolták szekerekre, hogy ha úgy kívántatik, elszállíthassanak mindent. Jó is volt előre gondoskodni.

A város alatt a város keleti részén egy nagy pusztaságon, hol a Kálvária volt, kezdődött a csata körülbelül reggeli nyolcz órakor.

A magyar sereg két oldalról kezdette meg a támadást, nyomult hatalmasan előre, ropogott a fegyver, bömböltek az ágyúk kegyetlenül mindkét részről.

A magyar huszárok össze-össze csaptak az ellenfél lovasaival, a magyar honvédek törték batran előre, valóságos versenyzés volt.

Az ellenfél tágitani nem akart, a honvéd pedig nem ismerte a hátrálást, élve vagy halva neki győzni kellett.

De hát ez másként nem is lehetett, mert tessenek elhinni, hogy a mely csapat ellenfelét először mindjárt elveri (mint ezek a honvédek dél- vagyis alvidéken cselekedték) jól megkergeti s hatalmasan helyben hagyja, azt a sereget ugyan halandó többé le nem győzi; mig ellenben azon csapat, — legyen az zászlóalj, ezredandár vagy egész hadtest, — melyet először mindjárt jól elpháhtak — mint Szolnoknál történt — az ugyan többé nem tud

zöld ágra vergődni, megpróbálja — mert muszály — a csatát, de annak a csatának hátrálás, futás a vége.

Az elesettek száma a harczolók soraiban mindinkább növekedett, mig végre egy általános erős roham megtörte az állását vitézül tartó ellenfél zömét s kezdett huzódni, védve magát, s magyar sereg körülbelül három-négy órai kemény és véres harcz után ura lett a csataternek.

Az ellenfél menekült, még pedig gyorsfutásban, vive magokkal a jó előre felpakolt készleteket. Nem hiába volt az előre való gondoskodás.

Hanem az ő generálisokat, ki fején kapott lövést, bár az ő nagy veres adjutánsa ugyan csak kiabált székért, nem tudták elvinni, ott maradt Vácson a katonai növeldeben, hová beszállították s ott is halt meg egy pár órai kínos szenvedés után.

Ugy hiszem, hogy délfelé járt az idő, midőn a magyar sereg a városba bejutott, arról gondolom pedig, hogy dél tájon kiáltotta a futó ellenfél után úgy-e megfőztetek, de nem hagytuk, hogy megegyétek, majd megesszük mi! —

Országgyűlés. — A képviselőház ülése márcz. 2-án. A képviselőház tegnap alig egy órai ülést tartott, melynek elején Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter két törvényjavaslatot, Baross Gábor kereskedelmi miniszter pedig ama jelentését terjesztette be, melyet a villamos erőt és sűrített levegőt előállító telepeknek az ipartörvény 25. §-a alá sorozása tárgyában kiadott. A beterjesztett bizottsági jelentések közül vita csak a közoktatás állapotáról szóló jelentés tárgyalása alkalmával volt. Madarász József kérte a közoktatási minisztert, hogy e jelentés mindig oly időben adassék be, hogy a kultuszminiszteri tárcza költségvetésével egyidejűleg legyen tárgyalható. Gróf Csáky Albin közoktatási miniszter Madarásznak válaszolva kijelentette, hogy törekedni fog arra, hogy a benyújtandó évi jelentés a költségvetéssel egyidejűleg legyen napirendre tűzhető, de jótállást elvállalni nem bír, mert a ház munkarendjének megállapítása nem tőle függ. A miniszter válasza kiterjedt arra a kérdésre is, hogy a nemzeti színház és az operaház ügyei a belügyminiszterium keretéből a közoktatási tárczához tétessenek át. E kérdést legújabbban a közoktatási bizottság jelentése hozta napirendre. A tegnapi ülésen Irányi Dániel pártolta azt, Irányi Dániel érvei, melyekkel ez eszmét támogatta, kiterjeszkednek a művészet érdekein kívül a köztisztességre is. A mi a miniszter választát illeti, abból azt látjuk, hogy az áthelyezés egyhamar nem fog megtörténni. Gróf Csáky Albin egyfelől szabadkozik, nehogy a kultuszminiszterium heterogén ügyköre még egy újabbal szaporíttassék; másrésztől kijelenti, hogy kezdeményezést ez ügyben nem fog tenni és csak akkor venné át a színházakat, ha ezt az országgyűlés elhatározná. Az ülés végén gr. Szapáry Gyula miniszterelnök bejelentette, hogy a legközelebbi szerdai ülésen válaszol Helfy Ignácznak a Bulgáriában állítólag tartózkodó nihilisták ügyében hozzá intézett interpellációjára. Ugyanakkor tesz a miniszterelnök előterjesztést a ház legközelebbi napirendjére nézve is.

Osztrák jó tanácsok. A Montag-srevue cz. bécsi lap budapesti levelezőjétől politikai levelet közöl, melynek célja inteni a magyar ellenzékét arra, hogy ne tanúsítson nagyon makacs ellenállást. A levelező állítólag a legjobb forrásból vett értesülése alapján, azzal kezdi levelét, hogy sem a magyar kormány, sem más irányadó szemlélyiségek a parlament feloszlására nem gondolnak. — Az e felől elterjedt hír onnan származott, hogy a magyar kormány, sokak hiedelme szerint, aggodni kezdett a felett, hogy az ellenzék obstrukcióval megakadályozhatná a közigazgatási reformjavaslat tárgyalását. A kormány azonban ettől nem tartott s

Másnap volt az elesett Götz tábornok temetése. A győztes magyar hadsereg temette el egész katonai pompával, ép azon módon, mint Szolnokon a Tisza partján a régi sóház egyik szögletén elesett Regelsberg generálist, háromszoros sortűzet, és háromszoros ágyuzást adván tiszteletökre.

A Vácson elesett Götz generálisnak volt egy szent-endrei paraszt kéme.

Ezen paraszt kémmel, mint később megtudtam, Vácson mindig egy vadász őrmester járt, alkalmasint azért, hogy az ő generálisához, a melyik órában akarta, az örökön keresztül szabadon mehessen.

Ez a szerencsetlen flótás, mikor már látta, hogy az ő ellenségei győzelmeskedtek, minden áron menekülni igyekezett, — a révészekkel akarta magát átszállíttatni a Dunán, hogy a sejtett haláltól megszabadulhasson. De terve nem sikerült, egy portyázó kis csapat észrevette s miután nagyon nagy gyanuba ejtette magát az ő viseletével, körül fogták, megmotózták és megtalálva nála a Götz generális megbízó levelét, vitték egyenesen a városba, az uton egy papot találtak, azt vagy akarva, vagy nem, elkészíteni e szerencsétlent a halál utjára, mellé vették, egy széles utcán

így az sem volt szándékában, hogy a képviselőházi elnök fegyelmi határozatát öregbitse. Ha azonban az ellenzék mégis mértéktelenül elragadtatná magát, úgy sem a kormány, sem a kormánypárt nem rettennek vissza a legszigorubb rendszabályok alkalmazásától sem, hogy a nemzetnek ilyenformán veszélyeztetett nagy érdekeit megmentsék.

BELFÖLD.

Az orsz. függetlenségi és 48-as párt vasárnap esie Irányi Dániel elnöklete alatt értekezletet tartott, melyen tudomásul vette a haraszti-csepeli vasutról szóló jelentést, valamint a közoktatási bizottság jelentését a közoktatási miniszter utolsó évi jelentése tárgyában. A párt a szegedi rakpart helyreállítására kívánt összegeket megszavazza, de a párt egyik tagja fel fog szólalni az építésnél elkövetett mulasztások miatt. A párt elfogadta továbbá a protestánsok számára tervezett nyemremény-kölcsonról szóló javaslatot.

Budapest, mint primási székhely.

A primási székhelynek Budapestre való áttétele döntő körökben befejezett tény. Esztergomra óriási csapásként nehezedik a székhelynek elvesztése, de a város e szerencsétlenségben már nem lehet segíteni. A főkáptalan a pápához feliratot intéz a székhely ott maradása tárgyában, hogy befolyását érvényesítse. A feliratban egyházi szempontból erős érvek foglaltatnak, mindez azonban már alig változtat Esztergom sorsán és azon, hogy a primási székhely hol legyen. A végleges eldöntést csupán az anyagi kérdések rendezése gátolhatja. Egesz határozottan állítják, hogy a kinevezendő primás szintén meg van nyerve az áthelyezésnek.

Algya Sándor őrnagy, a honvédelmi miniszter parancsór tisztje, a napokban elhagyja eddigi állását s mint a 3-ik honvéd-huszárezred osztályparancsnoka Szegedre megy. Utódjául Sauter Gáspár századost nevezték ki az 1-ső honvéd-huszár ezredből.

Az adóisztek kinevezése. A pénzügyminiszter legközelebb azon változtatást léptette életbe a pénzügyigazgatóságok hatáskörében, hogy ezentul az adóhivatalok létszámában rendszeresített adóiszti állomások közül csak a hatodik osztályú állomásokat tölthetik be. A második és negyedik osztályú adóisztek kinevezését jövőre a miniszter fenntartja a pénzügyminiszterium részére s utasította a pénzügyigazgatóságokat, hogy a már megürresedett s ezentul megüresedő ilyenmű állások betöltése iránti szabályszerű javaslatokat esetről-esetre hozzá terjeszszék fel.

KÜLFÖLD.

Schmerling lovag leme Bécsből jelentik, hogy a bécsi legfőbb elnöke. Schmerling lovag, megrendülése miatt megváltik jelen állásától és Dr Stremayer, volt igazságügyminiszter kineveztetni.

A francia-német visz

Journal de St. Petersburg szerint metlen párisi eset egy kis árnyékot Franciaország és Németország között de remélhetőleg a Vogéz-hegységen túl is iparkodni fognak azt elhárítani.

Schliemann-ünnepély.

Berlin sárnap ülték meg Schliemann emléke. Az ünnepi beszédet Virchow tartotta, lékezvén Schliemann érdemeiről s szavakban szólván nejeknek azon törekvését, hogy a becses gyűjteményeket a nemtokába juttassa. Curtius tanár a kutató tudósok nevében ünnepélyes fogadtatást, hogy a tudományt a Schliemann-féle szellemében fogják tovább fejleszteni.

Az „István“ gőzmalom gyűlése.

(Tegnapki tudósításunk folytatás)

Jelenti az igazgatóság a közgyűlés, hogy a mult évben engedélyezett kölcsönkazan — a használatból kitétt elavultt — beszeresztetett s ennek, német kicserélt felszerelési tárgyakkal összerúli értéke 25,246 frt 34 kr. az élelmiszer kinevezésére alakított tartalékba rendeztetett.

Végrehajtásra vár még a gyárak leteli menten fedett csatorna építésének tűzvész esetére szükségelt — külső berendezése.

Tudomására hozatik a közgyűlés azon örvendetes esemény alkalmával mult évi szeptember 12-én koronázott 1-ső Ferencz József ő felsőcsászársunkat legmagasabb látogatásával a gyártelep előtt elvezető utvonalfelsőge kétszer elkocsizott — kellekötetett.

Ezek után kéri az igazgatóság helyben hagyását, és a számadások szabályszerű felmentvény megadásátén a sorrend szerint kilépő két tag helyének választás utján betöltését.

Ezt követőleg a társulat jogi Nemes Kálmán felolvassa a felügye

(nevét nem tudom) hol lecsönkázott akáczfák voltak, egy arra alkalmas fának egy csonka vastag ágára azonnal fel is huzták, a hóhér tisztét egy vállalkozó cigány teljesítvén.

A magyar hadsereg győzedelme a váci győzelemmel ismét szaporodott. A veszteség mindkét részről meg volt, de az ellenfél vesztesége annál érzékenyebb volt, mert itt is, mint Szolnokon vezénylő tábornokát is elvesztette.

Nagy dolog pedig ám az, mikor egy hadsereg két csaknem egymásután következő ütközetben, hamarosan elveszít egy-egy vezénylő tábornokot; még mikor a közharcosok potyognak, az nem oly nagy baj, mint mikor már a generalis hull s fő nélkül marad a hadsereg; ekkor már nagy a veszedelem, de hát ez a sorskönyvében így volt megírva.

Kapros Gábor,

Négyszeres gyilkos.

Elkeseredetten folyt a képviselőválasztás X városában. Két erős párt állott egymással szemben.

A választás előtti nap délelőttjén, Midlánszki Timotheus, egy poczakos nyárspolgár haladt gyorsított léptekkel a város egy mellék

utczáján. Arcza szokatlan izgatott volt. Csont foganttyus nádbotját gyakorta gatta a levegőben s ó-divatu czilinder emelte kopaszodásnak indult bujjá zsebkendőjével törülgette homlokártságot, mely daczára a hűvös időn sen gyöngyözött. Egy másodrendű esett utjába, hova gyorsan befordult.

A kávéház üres volt, csupán a tálnál ült egy fiatal ember, újságot kupicza cognac mellett. Az ujonnan városi alkapitány volt.

Midlánszki ur egyenesen melledt s mint régi ismerősök üdvözölték.

— Honnan olyan hevülten, urkérdi a kapitány.
— Kárászéktól jövök. Ismertem.
— Jól ismerem.
— Csak ismertem. Nincsenek több.
— Hogyan?
— Épen most gyilkoltam.

családod.

— Lehetetlen —!

— Nagyon is lehetséges, mert az alkapitány nyugtalanul kezdődni helyén, ki nem tudja hamar mitevő legyen. Titokban magához

kát nyerné az ingatlanok adásvételekor fizetendő 1% és az állami adó uton kivetendő pótdoból.

A beadvány megszerkesztésére dr. Balkányi Miklós kéretett fel, ezzel a nagyfontosságú értekezlet véget ért.

Ujdonságok.

* **A „Csokonai-kör”** irodalmi szakosztálya f. évi márczius hó 4-én, este 6 órakor a Szikszay-féle »Margit«-fürdő disztermében barátságos vacsorával és táncmulatsággal egybekötött felolvasó estélyt tart, melyre az érdeklődő nagyközönség tisztelettel meghívatik. *Tárgysorozat:* 1. »Társadalmunk némely bajai.« Dr. Haller K. vendégtől. 2. »A kik a nőket megigézik.« Könyves Tóth Kálmán rendes tagtól. 3. *Schliemann legújabb ásatásai* mutatóványokkal Dóczy Imre rendes tagtól. Tatok s hozzártartozóik belépti díj nélkül jelenhetnek meg. Nem tagoknak belépti díj személyenkint 1 frt. Debreczen, 1891. márcz. 2. *Dr. Tüdös János*, szakosztályi titkár.

* **A honvédség új öltözékéről** az »Egyetértés« azt írja, hogy az eddigi attila helyett már legközelebb waffenrock-szerű kabátot rendszeresítenek, melynek csupán a galléján egy kis vékony zsinór, a vörös csákó helyett világoskéket, az arany öv helyett pedig éppen olyan nagybojtos tábori övet kapnak a tisztek, mint a közönségseregbeliek, sőt a zubony is ugyanolyan lesz. Ezzel szemben az O. E. illetékes helyről vett felhatalmazás alapján kijelenti, hogy az »Egyetértés« ama hírből csak annyi igaz, hogy a csákó színe megváltozik, mivel a honvédségéknél a vörös nadrágot már nem viselik, de más ruházati változásról szó sem volt.

* **A tornatanítás érdekében** gróf Csáky Albin körrendeletet intézett az egyházi főhatóságokhoz és a tanító és tanítónőképezdek igazgatótanácsához, melyben a miniszter tudatja, hogy tekintettel arra, hogy az elemi iskolai tanító és tanítónői képzőintézetekben a tornatanításban való kiképzetés nem részesül mindenütt abban a gondozásban, melyet e tantárgy megkíván, foglalkozások megszüntetése céljából póttanfolyamokat kíván rendezni, melyekből a következő kérdésekre kiterjeszkedő feleleteket kéri: 1. A tornatanítással megbízott tanerőnek mi a neve? Szaktanár-e, avagy mint melléktárgyat tanítja a tornát? Hol, mikor és minő fokozatu iskolákban való tornatanításra képesített? 2. Minő helyiségek állanak rendelkezésre a tornatanításra? Mekkora a téli tornaterem és hány tanuló végez abban az időben gyakorlatokat? Az épület mely részében van a tornaterem? Milyen a padozata és felszerelése? Van-e nyári tornahelyiség és mily kiterjedésű? Hol fekszik? Alkalmos-e arra, hogy ottan a képezdei és gyakorló iskolai tanulók játékokat folytathassanak? Ha nem alkalmas, lehet-e a képezde kertjében vagy más helyen alkalmas játszótér találni? 3. Hetenkint hány órát kap minden egyes osztály a tornából? Milyen használtuk fel ez az idő? A tornaoktatás keretében fordítatik-e kellő gond arra, hogy a képezdei növendékek a tornatanításra is képessé tétessenek? Nevezetesen gyakoroltatnak-e a vezénylésben és a tornának az elemi népiskolában való tanításában? E mellett felhívja még a tanító és a tanítónőképezdek igazgató tanácsát arra is, hogy a helyiségek tekintetében mutatkozó hiányok megszüntetése módjára és a fennálló tanterven teendő módosításra, nevezetesen az órák esetleg szükségesnek mutatkozó szaporítására nézve is véleményesen nyilatkozzék.

* **Egyházi közgyűlés.** A debreczeni ev. ref. egyházközség vasárnap közgyűlése — melyen több nagyfontosságú ügy leendő tárgyalandó — elhalasztatott, mivel több rendbeli ugyanazon időben tartott más tárgyú gyűlések elvonták a presbyter urakat attól, hogy határozatképes számmal jelenjenek meg.

* **Új ügyvédi iroda.** Dr. Kun Mihály, jeles képzettségű ifjú ügyvéd, városunkban letelepedett s ügyvédi irodáját a nagycsapó-utczán, a kir. ügyészség épületében megnyitotta.

* **Az országos tornatünnepély** tárgyában a miniszteri leirat már megérkezett a középiskolákhoz. Az ünnepély pünköst első és második napjain fog megtartani s a leirat szerint a Budapestre és hazautazásra szintén egy-egy nap számítandó. A verseny műsorozata még nincs megállapítva teljesen, mind a mellett arra enged következtetni, hogy nem annyira tornászai ügyesség, mint inkább a természetes erő kifejtésére, illetve kevésbé gyakorlott tornászok nagy részvételére számítanak. Kissé soknak találjuk gyorsfutásra, a VI — VIII osztálybeli tanulók számára kiszabott 500 méteres pályát, hat drb 60 cm. magas akadályllyal. Tér van nyitva a játékoknak, a hosszú és magas ugrásnak, súlydobás és gerely vetésnek. Tehát a műsorozat jóformán mellőzi a német unalmas tornát, felölelte inkább a vidámabb angol tornát, a mai nyelv szerint: a t h l e t i k á t. Kívánatosnak tartja a leirat, hogy egy intézet ifjúsága lehetőleg egyenruházva jelenjen meg. Olesó utazást fog kieszközölni a miniszter, odafönn el lesznek szállásolva a tanulók s étkezésük együttes s így jutányos leend. Egy diák egész költsége nem kerül többé 6—8, legfeljebb 10 forintnál.

* **Kolduskereskedés.** A Páris-Revue írja, hogy Párisban egész gyarmatok vannak olasz- és spanyol koldusokból, a kik tisztán alamizsnából élnek. Nemesak azért koldulnak, mintha kénytelenek volnának vele, hanem ez már szenvedély, kedvencz bűnné fejlődött némelyiknél. A koldusipar már gyárilag kezd fejlődni, amennyiben a számalom-indító eszközök előállításában a találatosság és verseny működik. Ebben az évben Spanyolországból hét nyomoreköt szállítottak a tisztességtelen nyerekedők, hogy szétültessek őket a számalom eleven tőkéi gyanánt Páris leggazdagabb negyedeibe. Nagyobb részt tizenkét éves fiúk ezek, a kiknek csak a törzse van normális állapotban. Különbön úgy át vannak alakítva a a megnyomorítás minden művészetével, hogy siralom rájuk nézni. Sápadtak, soványak, tagjaikon nincs egyetlen izom és csontjaik mintha elvolnának törve. A debreczeni koldusok — hála istennek — a civilizációban még nem jutottak ennyire.

* **Meglőtt rendőrtisztviselő.** Véres esemény képezi most közbeszéd tárgyát Nagyváradon. Mandel Ferenc rendőrtisztviselő ugyan is pénteken este, midőn a Reményi-hangverseny után haza ment, bámulva vette észre, hogy háza kapuja tárva-nyitva van, a sötét udron pedig egy ismeretlen ember bujkált, a ki a rendőrtisztviselő láttára átvette magát a kerítésen s elmenekült. Midőn lakása felé indult, az istálló felől még két ismeretlen alak jött vele szembe. Mandel rosszat sejtve, rárvált az ismeretlenekre, mire ezek is megugrottak. A rendőrtisztviselő ekkor utánuk rohant s egyiket lerántotta a kerítésről. — Irtoztató küzdelem kezdődött az udvaron. A herkulesi termetű rabló rávetette magát a rendőrtisztviselőre, óriási küzdelem után letépte s revolveréből Mandel mellébe lött. A rendőrtisztviselő még volt annyi ereje, hogy kiránthatta kardját s a azzal a rablót irtoztató módon összevagdalta. A rablónak azonban mégis sikerült elmenekülnie. A küzdelem alatt a rabló társai több ízben löttek a rendőrtisztre, szerencsére azonban a lövések nem találtak. — A rendőrtisztviselőt másnap a lakók nagy vértócsában eszméletlen állapotban találták. Csak az a különös, hogy a lövések zajára a házban senki sem ébredt fel.

* **Jókedvű főherczeg.** Esteri Ferencz Ferdinánd főherczegről jóízű adomát közöl a »Hét« legújabb száma. — Ő Felsege évekkal ezelőtt kinevezte a főherczeget tiszté, egy híres szigorú ezredes csapatjába. Elhívatta magához ez alkalommal az ezredest. »Ezredes ur — mondá — az öcsém kissé kikapós, bánjké vele szigoruan; feledez el, hogy ő főherczeg.« — »Igenis, felség.« — Egy óra sem mult el, mikor az ezredest Károly Lajos főherczeg hívatta; »Ezredes ur, a fiam kissé kikapós: bánjké vele szigoruan, de ne feledez el, hogy ő főherczeg.« — »Igenis, felség.« Szerencse, hogy a fiatal főherczeg olyan pompásan viselte magát az ezrednél, hogy az ezredesnek nem volt alkalma elfeledni, vagy el nem feledni, tisztjének főherczegi voltát.

* **Adományok.** Az »István« gőzmalom társulat 1891. évi márczius 1-én tartott közgyűlése által megszavazott 800 forint jótékony adomány felosztása:

1	A helybeli polgári kórháznak	40 frt
2	ref. szegény ápolódnak	40 »
3	r. k. »	10 »
4	izraelita kórháznak	10 »
5	kereskedői »	20 »
6	veres kereszt egyletnek	20 »
7	»Emke«	25 »
8	nőegyleti árvaháznak	40 »
9	izraelita nőegyletnek	10 »
10	zenede egyletnek	40 »
11	torna »	40 »
12	Csokonai körnek (emlékkert)	40 »
13	önként. tüzoltó egyletnek	40 »
14	kertész »	10 »
15	iparos iskolának	20 »
16	ápost. ev. »	40 »
17	izraelita »	10 »
18	Fröbel gyermekkertnek	20 »
19	ev. ref. hittanhallg. s. egyl.	20 »
20	» » joghallgat. »	20 »
21	» » szegény tanulóknak	30 »
22	» » tanítók. segély egyl.	20 »
23	keresk. akadémia »	30 »
24	a. főisk. gyorsirók »	10 »
25	gazdasági akadémia »	20 »
26	iparos ifjak »	20 »
27	könyvnyomdászok »	10 »
28	1848/49-iki honvédek »	10 »
29	keresk. ifjak önképző »	20 »
30	»István« gőzm. munk. önk. »	25 »
31	a főisk. ének és zene tansz. »	20 »
32	a főisk. term. rajzi muzeum »	20 »
33	izraelita iskola építésére »	50 »
	Összesen	800 frt

Ezen adományokat azért közöltük ill. részletesen, hogy az illető egyletek, melyek adományokat nyertek, sziveskedjenek bennünket megkímélni az ezen adományokra vonatkozó térrabló köszönetnyilvánításuk beküldéséről. A köszönetnyilvánításokat küldjék be egyenesen az »István« gőzmalom« igazgatóságához. (Szerk.)

* **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon ismerőseink s jóakaróink, és a kereskedő ifjúság dalegyesülete, kik szeretett fiunknak temetésén részt vettek, s ezáltal bánatunkat enyhíteni kívántak, fogadják ez uton is halás köszönetünket. Weidner József és családja.

* **Találatott** az emlékkert mellett egy nagyobb fajta kules. Tulajdonosa szerkesztőségünkben átveheti.

Színház.

Ellinger Ilona jutalomjátéka.

— Márczius 2. —

Reményi hangversenye óta nem láttunk még olyan zsúfolt házat, mint tegnap. A »Nebántsvirág« került színre Ellinger Ilona jutalomjátékául, A kisasszony Denise de Flavigny szerepét játszotta s annyira elemében volt, hogy a közönség nem győzött eleget tapsolni. Midőn a színpadra kilépett, perczekig tartó tapsvihar fogadta s kapott egy gyönyörű koszorút, arany karpereczet gyémántokkal kirakva selyem divánpárnát és jutalomjátéki verset, mely özönnel hullott le a karzatról.

A nehéz szereppel úgyesen bánt el a primadonna s bizony sajnáljuk, hogy ő is eltávozik tőlünk.

Jók voltak a többi szereplők is, különösen Valentin és Balassa. Dicséretet érdemel a nő karszemélyzet is, mely tegnap kiváló preczizitással énekelt s különösen a zárda-növendékek karénekét nagyon szépen adta elő.

* **A gárdisták** című nagyhatású operettből folynak a próbák. Ez operette úgy szövegével, mint bájos énekszámával meg fogja lepni a közönséget. »A gárdisták« bemutatója csütörtökön lesz, másnap ismétlik. — Szombaton Taufferné jutalomjátékául az »Üdvöskö« című operette kerül színre, a czimszerepben a jutalmazandóval. Vasárnap a »Becsület«-et adják e szezonban utóljára. — A szezon utolsó jutalomjátéka a karszemélyzeté lesz. E jutalomjáték iránt a városban már most is nagy az érdeklődés. Bérczi Endre jutalomjátékául holnap az »Erdő szépe« kerül színre.

Nagy öröme fog szolgálni a debreczeni közönségnek az a hír, hogy *Jászai Mari*, a nemzeti színház hírneves tragikája, a mi színpadunkon is fog vendégszerepelni. Az eddigi megállapodások szerint két drámában fog fellépni, melyek közül az egyik az „Elektra” lesz.

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ

Kedden, 1891. Márczius hó 3-án:

Nebántsvirág.

SZEMÉLYEK:

Denise de Flavigny	—	—	Ellinger I.
Órnagy Chateau Gibus gróf	—	—	Püspöki.
Szinigazgató	—	—	Hegyessi.
Celestin	—	—	Balassa.
Fernand de Champlatreux	—	—	Valentin.
Loriot, őrmester	—	—	Andorfi.
Gusztáv,) hadnagyok	—	—	Szentés.
Róbert,)	—	—	Palotai.
Rendező	—	—	Gulyás.
Fejedelmesszony	—	—	Loacsarekné.
A zárda kapusnöje	—	—	Püspökiné.

Holnap, szerdán 1891. Márczius hó 4-én
paratlan bérletben,

Bérczy Endre jutalomjátékául:

ERDŐ SZÉPE.

Színmű 5 felvonásban.

Irodalom és művészet.

Fortuné du Boisgobey, a kiváló

francia regényíró, mint Párisból jelentik, ott mult esütörtökön meghalt. Boisgobey már két hónap óta betegeskedett s baja utóbb annyira súlyosra fordult, hogy hozzátartozói kénytelenek voltak őt kórházba szállítani. Boisgobey 1824-ben született Granvilleban; írói tevékenységét csak nagyon későn kezdte és már 44 éves volt, mikor első regénye megjelent; ennek „Két komédiás” volt címe s a legutóbbi időkig vagy harmincz regény követte, melyek valamennyien rendkívüli érdekességgel megihodították a közönséget. Utolsó regényét a „Kreol grófnót” magyarra is lefordították. A francia regényirodalom, melynek az utóbbi időben több oszlópa dől ki, nagy veszteséget szenved Boisgobey halálával.

Halott a hajón.

A hajó a tenger messze síkján járt.

Az utazók a hajó földézetén voltak és az utazás egyhangúságát különféle mulatságokkal igyekeztek elűzni.

Egy nagyobb csoport közepén valaki föl-olvasást tartott.

A hallgatók arcán fölmagasztosult érzelmek tükröződtek, lelküket magával ragadta a költemény szelleme.

Egy magyar mágnás, a ki a földézetén ezer forintos tételekkel kártyázott, nem is állhatta megjegyzés nélkül:

— Tudják meg uraim, hogy ez a munka bazám egyik írójától való. Va banque!

— Annál szebb, felelt valaki a csoportból, mert a fordítás még le is von mindig valamit az eredeti szépségekből.

A matrózok jelentették a kapitánynak, hogy a második osztályú utasok között az a szegény sápadt ember meghalt.

A fölolvadás, kártya, domino, minden mulatság felbeszakadt.

— Egy halott a hajón! Temetés a tengeren! Borzalmas mulatság, de mindennél érdekesebb.

Mindnyájan lefutottak, hogy a halottat megnézzék.

Érdekes arcu fiatal ember volt ez. Előbb nem vette észre a hajón senki. Az igaz, hogy ő sem igyekezett azon, hogy észrevegyék. Mióta a hajó elindult, folyton egy helyen ült és a tenger távolába mélyesztette a tekintetét. Mit nézett a tenger messze távolában? Talán azt hogy összeolvad az éggel s a káprázat úgy mutatja, mintha a hajó odaérve, átuszhatna az égnek kék birodalmába.

Most már nem néz semmit. Lehunyt szemekkel, mozdulatlanul fekszik a hajódeszkán

Összeszorított ajkai közé keserű mosolyt fagyasztott a halál.

Mellette szétszort papirok heverték.

Az orvos feléje hajolva tanulmányozta a halálók jeleit.

Az odacsődült utazók között meglepetten kiáltott föl a magyar mágnás:

— Fichtre! Ez az a kitünő író, a kitől az előbb fölolvastak.

Az angol orvos fölemelte a fejét s a tudós hideg nyugalommal szólt:

— *Ehen halt meg!*

Gárdonyi Géza.

Gondolatok.

Az ember két világ polgára; hogy költőleg fejezzem ki: ég és föld között lengő délibáb. Meg van bennünk az eredeti fény, de van homály is elég, melyen a léleknek ragyogva kell magát keresztül törni, ha azt akarjuk, hogy örök homályban ne maradjunk.

Mig vallási szellem uralg a gyarló emberen, nagyszerű erőt tud az kölcsönözni az indulatok és szenvedélyek dagályainak fékezésére. Ez az egyedüli kincs, melyen az emberi boldogság megvásárolható.

Jobb honfi, jobb katona, jobb hivatalnok, jobb polgár, ur és alattvaló az, kit istenfélelem vezérel az életutjain. sőt a legjelesb érdemek koszorujából hiányzik az összekötő szalag, hiányzik a tartós szín, ha az érdemek kiűzésében nincs része a vallásos, kegyeletes érzelmeknek.

A ki kedély, sziv és jellem nélkül indul az élet utjára, ahoz a balga hajóshoz hasonlít a ki sajkáját az Oczeánra bizza vitorla, fokmérő és delejtű nélkül.

— A szerelem az öntudat ébredésel. M é l y s é g: melybe kormányosunk, a sziv vakon vezet. S z i r t, melyen, ha igaz: minden csáb erejét veszti. B o l d o g s á g: mert hisz benne legfőbb vágyaink összpontosulnak, s az a k i k ö t ő: melybe a rajongót az ábrándozás veszélyes csónakán eszményei ragadják.

— Vigyázz szivedre! Csak egyszer élsz, azt jól tudod. S ha szived bajba kever, oh mily nagy átok rád ez az egy élet is!

— Az élet, ugy mondják, p a n o r á m a. Akkor a nő benne az a f e s t e t t k é p, melyet csak a tapasztalatok szemüvegén vizsgálhatunk kedvünkre.

Beteges testben a lélekerő lanyha. Salamon bölcsessége is, ha korhadtt hüvelybe, sinylő testbe záratik, hasonló az olajába fuladó mécskanóczhoz, mely pislog ugyan, de nem világít.

Az anya által megkezdett nevelés csakis helyes szoktatásokra szorítkozik, de ha eszmélni kezd a gyermek, lépjen előtérbe a jó példaadás és az oktatás is az ő felfogásához mérve.

A gyermek ösztönszerűleg utánozza a példákat, melyek iránt saját tehetetlenségének érzetében is fogékony.

A példának hatalma a gyermek nevelésében általában el van ismervé, azért a szülők, ha jól akarnak nevelni, környezék gyermeküket sok jó és utánzásra méltó példával.

A jó nevelés nem abban áll, hogy oktatásokat, feddéseket adunk, hanem, hogy megteszszük magunk, a mit másoktól követelünk.

Az erényekre sokkal inkább lehet a gyermekeket rászoktatni, mint ráoktatni.

Ugy neveld a gyermekedet, hogy benne Istennek képmása visszaállítassék!

Olyan lesz a köztársaság, a milyen polgárokat nevelünk számára.

A szerénység az alázatosságnak ikertestvére és főleg a gyermek legszebb ékessége, azért a dicsekvést, a sok szószátyárkodást sohasem kell neki megengedni.

Ha azt akarjuk, hogy őszinte legyen a gyermek, főleg gondosan ügyeljenek a szülők arra, hogy legelső hazugsága ne sikerüljön.

Nem kell a gyermeknek szabadjára hagyni, hogy a midőn eszébe jut: egyék, a mi neki tetszik; annál kevésbé kell őt, hogy jobban nőjön, folytonosan tömni. A mértéktelenség és falánkság butaságra, együgyűségre, állati kék és gyönyörhajhászatra vezet.

A rendszeretet a dolog lelke. Ezt könnyen megszokja a gyermek a jól szervezett és rendezett környezetben, hol minden kiszabott időben és helyen a lehető pontossággal követeltetik és megy is végbe.

Nyelv tesz nemzeté, nemzet teszi a hazát, ki az elsőt nem tudja, nem tagja a másodiknak, következésképp nem fia, nem leánya az utolsóinak.

Az, a mi a családot közelebb érinti, s annak alapját képezi — a házasság. A házasság valóban a család alapító ténye. A házasság a vallásos és erkölcsi művelődésnek magától Istentől ültetett növénykertje.

A házasság egyik célja a gyermeknevelés, mely sok bajjal járó nehéz feladat. A nevelés közösen illeti ugyan a szülőket, de mégis az anya adja meg a gyermeknek az első nevelést.

Egy egyházi író a családot templomnak nevezi melynek papjai a szülők, hivei a gyermekek, azért a nő, mint anya fogja fel küldetése magasztosságát és legyen az Isten élő templomának, a családnak legelső papnéja.

Nyílttér. *)

Figyelmeztetés.

Feleségem, szül. Némethy Zsuzsánna, miután takarékpéztárban letett pénzemből 98 frtot hirem és tudtom nélkül kivett, lakásomról eltávozott s jelenleg a városban kóborol. Figyelmeztetek mindenkit, hogy ne adjanak neki hitelbe semmit, mert esetleges adósságaiért én felelősséget nem vállalok.

Debreczen, 1891 márczius 3-án.

Vass István,

Hatvan-külváros, 3277. sz. a. lakos.

*) E rovatban közöltékét nem vállal felelősséget a Szerk.

CSARNOK.

Apró visszaemlékezések külföldi utazásaimból.

Irtá és a »Csokonai-kör» febr. 26-iki estélyén fölolvasta: **Csiky Lajos.**
(Folyt.)

Hollandiából Schweitz felé utazván, északnyugoti Németországban, Kölnből észak felé kiszállottam egy Oberhausen nevű városban, hol egy német barátom lakott, ki külföldre utazásom előtt, velem együtt egy magas állású uri családnál nevelősködött. Barátom rendkívül szívesen fogadott. Késő este érkeztem oda s reggel mindjárt kivitt magával sétálni. Találkoztunk egy ismerősével s messziről rá kiált ezen szavakkal: Gut Morgen Herr N. N., also hier ist mein ungarischer Freund, *sehen Sie!* És azután mindenik barátjának körülbelől épen így mutatott be, minden bemutatás alkalmával odatévén a »sehen Sie» szavakat. Egyszer aztán megkérdeztem tőle, miért mutat így be mindenkinek. »Jaj bácsi» felelé az én német barátom, ezekkel a németekkel el nem lehet hitetni, hogy önök magyarok úgy néznének ki, mint az emberek. Én már napok óta beszélem, hogy jönni fog ide egy magyar barátom, s most a »sehen Sie» szavakkal azt jelzem nékies,

hogy ime bácsi, a magyar ember csakugy néz ki, mint a hogy a civilizált emberek kinézni szoktak. Ez is egy kis adat ahhoz, hogy mi képen gondolkozik rólunk a nagy német Kulturvolk. — Ennek elmondásával azonban távol áll tőlem még csak gondolata is annak, hogy a fajgyűlölet ígét hirdessem. Vendégszeretetet Schweitzban s Németországban századrésznit nem találtam ugyan, mint Skóciában, de hát sok más szempontból nagyon jól tudom méltányolni a német nemzetet.

Skóciában egy vasuti kocsi történt velünk a következő eset. Egy velem együtt Edinburghban tanuló magyar kollegámmal utaztunk egy vidéki vasuti állomásról be a fővárosba. A skót vasutakon az a szokás, hogy a személykocsikra ráírják, a szerint a hova az a kocsis megy, rendeltetésének helyét: Edinburgh Glasgow, St. Andrews, Perth stb. Az a szokás továbbá, hogy nem azt írják föl a kocsikra: »nem dohányzóknak«, hanem ezt: »Dohányzóknak«, amennyiben azon országban tisztességes ember nyilvános helyen, legfőképen pedig nők társaságában, épen nem dohányozhatik. Nos tehát mi beülünk egy kocsi, amelyre csak ez volt felírva: »Edinburgh«, de az, hogy »dohányzóknak« nem volt ráírva. A kocsi mellettünk még egy ismeretlen ember ült. Mi ketten sansz gene magyarul beszélgettünk, ismeretlen utitársunk pedig hallgatott. Egyszer valamiért kinéztem az ablakon, s végitekintetem kocsink külső oldalán. A mint behúztam fejemet, megszólal angolul az én emberem: »kérem, ez a kocsis nem dohányzóknak való!« »De hát miért mondja ezt, mit érdekel ez engem? kérdem, mikor még csak szivar sincs nálam.« »Láttam, felelé, hogy azt megnézni hajlott ki az ablakon, vajjon dohányzóknak való kocsis-e ez?« »Nem azért hajlottam én«, bizonyítottam neki. De azért, ő tudja azt, mert a mi nemzetünk férfiai nagy dohányosok. »Hát mifele nemzetbeliek vagyunk mi?« »Hallom a beszédükből, hogy skandinávok«, felelé az én idegenem. A jó emberrel aztán, hosszú ideig vitatván ő a maga igazságát, csak nagy nehezen tudtam elhítenni, hogy mi a Fidzsi szigetéről való benszülöttek vagyunk, a hol tudvalevőleg még csak néhány évtizeddel ezelőtt is emberevő kannibálok laktak.

Általában több ilyenforma emlékem van vasuti utazásaimból, és épen itt sokat bajlódtam a különböző nyelvekkel.

Lipcséből Drezdába menet egy uri ember ült mellém, két magyar fiatal ember mellé a vasuti kocsi. Hozta magával kicsiny gyermekét is, a ki az egész uton rettenetesen ordított. Mi természetesen elég gyakran és pedig nem nagyon válogatott szavakban adtunk kifejezést elégtelenségünknek, türelmetlenségünknek, — természetesen magyarul beszélvén. Egyszer az uri ember megszólal németül: »Nemde az urak magyarok?« »Igen, feleltünk, honnan tudja ezt?« »En magam is született magyar vagyok, de már 18 év óta Németországban lakom, de még tökéletesen megértem a magyar szót. Értettem azt is, amit az urak beszéltek?« Persze azután már nem szidhattuk kedvünk szerint a mi kedves utitársunkat, a hatalmasan ordító kis német fiút.

Egyszer a Württembergben fekvő Tübingából Schweitz felé Bäselle utazván, egy henczegő, hazudozó utitársunkat hatalmasan sikerült lefőznom. 1877. augusztus 9-én és 10-én a tübingai egyetem alapításának négyszázados jubileumát ünnepeltük. A fényes nagy ünnepélyen ott volt Württemberg királya, I-ső Károly is, ki az egyetem aulájában személyesen nyitotta meg az ünnepélyeket. Harmadnap csupa ismeretlen utitársak között utaztam visszafelé Bäselle. Jött velünk egy ember, ki henczegésével, szemmeláthatólag roppant terhére volt

egész utazó társaságunknak. Elbeszélte többek közt, hogy tegnapelőtt gyönyörű üzletet kötött Württemberg királyával I-ső Károlylyal. E szerzerint a mi emberünk kereskedő ügynök lehetett. Kérdeztem aztán tőle, mikor is történt az az üzlet-kötés? Tegnapelőtt, felelé az én emberem. Hány órákor? kérdem. Ugy 11 és 12 óra között. És hol? Nos hát a király lakóhelyén, Württemberg fővárosában Stuttgartban. Sajátságos mondtam, hogy én meg ugyanazon napon és órában tübingában az egyetem aulájában láttam ő felségét, s hallgattam a jubileumi ünnepélyt megnyitó beszédét. Különben ime itt vannak nálam a Tübingai lapok is, amelyek mindezt bizonyítják. És az én henczegő hazudozó emberem mindnyájunk méltó öröme e rápírítás után teljesen elnemult.

A württembergi király a jubileum napján délután meghívta vendégeül az ünnepély nagy hivatalos közönségét, tehát a németországi különböző egyetemekről oda gyűlt ifjusági egyesületek. Burschenschaftok tagjait is Tübingához nem távol eső bebenhausen nyaralójába. Az előkelő vendégek a királyi palota termeiben mi tanulóknak a nyaraló kertjében ültünk asztalhoz. Mindenik ifjusági egyesület külön-külön asztalokhoz ült. A király azután asztalról-asztalra sorra járt közöttünk. A német tanulók szokása szerint Salamandert ittunk tisztelőre. Hogy mi az a Salamandar, mi annak ivásának módja, hányszor kell a sörös kancsót az asztalhoz ütogetni stb. azt nem akarhatom itt elmondani. Elég az hozzá, hogy a mint elnökünk elmondá a szokásos szavakat: »Legyen a Salamandar ő Felségének, I. Károlynak Württemberg királyának egészségére!« s a mint sörös kancsónkat ajkainkhoz emelők, ő Felsége a szokott »prosit!« szóval kívánta azt egészségünkre. Ezt csak azért mondtam el, mert dícserekedni akartam, hogy nekem már egy király is mondta: »prosit!«

(Vége köv.)

TÖRVÉNYSZÉK.

Váltóhamisító szolgálja. Nagy József az érmelléki takarékpénztár szolgálja többek nevére váltót hamisított és közel 9000 ft. összeget vett fel azokra a takarékpénztárból. Mire rájöttek a hamisítására, Nagy József megszökött. Mindenféle köröztek, míg végre Komáromban most elfogták.

A méregkeverő asszony kivégzése. Mitroviczán február 27-kén reggel 7 órákor hajtották végre a halálos ítéletet St a n k o v i c s Makrenán, azon a szörnyű asszonyon, ki kilenc férfit mérgezett meg büntartása, Danilovics Mara segítségével. Sztankovicsné az összes fórumokon halálra ítélték, büntartása csak 16 évi fegyházra kapott. A kivégzésen nagyon sok ember volt jelen. Kevéssel 7 óra előtt megszólalt a fegyház csengetyűje s a siralomház ajtaján, egy szerb pap kíséretében kilépett az elítelt asszony. Egy szakasz honvéd feltűzött-szurnnyal kísérte aztán a bitóig az asszonyi szörnyeteket, a kiról nem igen látszott, hogy a fogház és halálakészülés me törté volna. Negyvenyolcz éves apró termetű fúrge asszony, de arcáról már hatvan évesnek látszik. Szilárd léptekkel ment a bitófülig, a hol a pappal erő teljes hangon mondta el a halottak imádságát. Ezután odafordult a bírákhoz s újra felolvasták előtte az ítéletet. Az elítelt fejével intett, hogy megértette a hallottakat. A pap intett s az elítelt a bitó lépcsőjére hágtott. Nem látszott rajta sem ijedelem, sem elzékenyülés. Kezével a közönség felé intett, hangosan elkiáltotta: »Zbogom bratyo! és nyugodtan engedte, hogy a pribékek levegéké róla a fejkendőjét. A hóhér azután két perc alatt végzett vele.

A patriárka megdözmált hagyatéka. Lemaics és társai elleni bűnügyben csütörtökön hirdette ki a zágrábi törvényszék elnöke az ítéletet nagyszámu hallgatóság előtt, mely a végtárgyalási termet zsufolásig megtöltötte. A vádlottakat mind fölmertették.

Közgazdaság.

Iparhatósági telepengedélyezés.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a következő körrendeletet intézte valamennyi másodfoku iparhatósághoz, — a villamos erőt és sűrített levegőt szolgáltató ipartelepeknek az iparhatósági telepengedélyezés alá eső üzletelek sorába való fölvétele iránt: Az 1884. XVII. t. cikkbe foglalt ipartörvény 25. §-ának utolsó előtti bekezdése alapján és a volt földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter urnak 1887. évi márc. hó 30-án 12,724. sz. alatt valamint az általam kiadott körrendelet kiegészítéséül, a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök urral egyetértőleg, ezennel elrendelem, hogy az iparhatósági telepengedélyezés alá eső üzletelek lajstromába a villamos erőt és sűrített levegőt előállító telepek is, a mennyiben nem vasut. hanem ipari czélokra szolgálnak, felvétsenek. A villamos erőt és sűrített levegőt előállító ipartelepek felállítására, üzemben tartására vagy átalakítására nézve tehát ezen az idézett ipartörvény 26 — 30. §-aiban foglalt intézkedések irányadók; ellenben a vasuti czélokra szolgáló hasonló telepek tekintetében a vasutengedélyezésre nézve fennálló törvényes szabályok maradnak továbbra is érvényben. Jelen rendeletem f. évi márczius 15-én lép hatályba és visszaható erővel nem bír, minélfogva a jelzett időpontban már fennálló üzletelepekre nézve nem alkalmazandó.

Ipartestületek alakítása.

Jóllehet az új ipartörvényben megadatott az iparosok részének a mód, hogy önkormányzati jogok biztosítása és a testületi együttműködés érdekében az ipartestületi intézmény körül csoportosuljon, mégis az iparosok közönye miatt eddig az országban mindössze csak közel 200 ipartestület alakult. Miután az ipartestületekre a törvény fontos teendőket biz, másrészt a szervezendő betegségyélpénztárak ügye is hozzájuk tartozik, — a kereskedelmi miniszter körrendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz, melyben kifejtvén az ipartestületek fontosságát és hivatását, utasítja a törvényhatóságokat, hogy saját hatáskörükben az iparhatóságokat figyelmeztessék azon hátrányokra, a melyek az ipartestületi alakulás mellőzésével járnak és igyekezzenek az iparosoknak aggodulni, a melyek eddig az ipartestületi alakulás processzusát gátolták, eloszlatni. Egyuttal kijelenti a miniszter, hogy tekintettel arra, miszerint egyes ipartársulatok, oly hatósági jogokat követelnek és gyakorolnak a melyek ezeket nem, hanem csak az ipartestületeket illetik törvény szerint, jövőre az ipartársulatok hasonló tulkapasait szigoruan meg fogja torolni. Remélhető, hogy a miniszter e rendeletének meglesz a kívánt sikere és hogy az iparosok, felretéve az indokolatlan féltékenykedést, saját érdekeik helyes felismerésével most már tömegesebben lesznek hajlandók az ipartestület alakulásra.

Kőhányal sertésüzlet.

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

— febr. 28.
a) Hizott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronként 300—400 klgron felüli sulyban) 46.—47.— 2. Öreg közép (páronként 300—400 klgron felüli sulyban) 49.—50.— 3. Fiala nehéz (páronként 300 klgron felüli sulyban) 48.—49.— 4. Fiala közép (páronként 251—320 klgr. sulyban) 48.—49.— 5. Fiala könnyű (páronként 250 klgrig terjedő sulyban) 47.—48.— II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronként 280 klgron felüli sulyban) —.—.— 7. Közép (páronként 220—210 klgr. sulyban) 46.—47.— 8. Könnyű (páronként 220 klgrig terjedő sulyban) 46.—47.— III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronként 260 klgron felüli sulyban) 46.—47.— 10. Közép (páronként 220—260 klgr. sulyban) 46.—47.— 11. Könnyű (páronként 220 klgrig terjedő sulyban) 45.—46.— Sertés létszám: febr. 28. napján volt készlet 88,538 darab. A hizott sertésüzletirányzata: Az üzlet változatlan. Hizlalmi való sertés —.—.—, malacz (4—11 hónapos korban) Felhajtatott —.

Budapesti gabnaárak. Márczius 2. Hivatalos jegyzések. Buza tavaszra 8.30 pénz, 8.33 áru, őszre 7.92 pénz, 7.94 áru. — Tengeri (új) 1891. máj.—jun. 6.17 pénz, 6.19 áru, jul.—aug.—pézt, — áru, aug.—szept. — pénz — áru. Zab tavaszra 7.04 pénz, 7.06 áru, őszre 6.28 pénz, 6.30 áru. Káposztarepcze aug.—szept. 13.90 pénz, 13.95 áru.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**
Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő,
Dr. Bakonyi Samu főmunkatárs.

Leszállított áruk.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a házban folyó építkezések folytán üzlethelyiségemből kénytelen vagyok **egy időre** kiköltözni s ennek

következtében az üzletemben főlhatalmozva lévő árukat márczius 1-sejétől kezdve

beszerzési árak mellett

árusítom el.

Tisztelettel
BENYÁTS EMIL.

Hirdetmény.

Néhai Nánássy Ferencz hagyatékához tartozó;

1.) Pusztá-ebesi, — gazdasági épülrtekkel felszerelt, őszi vetéssel ellátott — 28 és 1/2 nyilas tanyaföld.

2.) Egy különálló 3 nyilas, épülettel és 8 hold őszi buza vetéssel ellátott ondódi föld eladó, avagy bérbé kiadó.

Ugyisint a fenti hagyatékához tartozó nyugati faj tehén és juh állomány, gazdasági eszközök és felszerelvények, igás lovak és ökrök szabad kézből eladók. Értekezhetni a feltételek iránt Nánássy László királyi közjegyző végrendelet végrehajtónál Kismester-utca 1436. sz. a.

Szives tudomásul!

Ujjonnan megnagyobbított üzletünkben nagyválasztéku

SZÖNYEG ÉS FÜGGÖNY

raktárt rendeztünk be, mely cikkekét minden minőségben s a legujabb mintákban, **igen olcsó árakon** ajánljuk a n. é. vevő közönségnek.

SZABÓ LAJOS FIAL.

Bécs, Mariengasse 4.

„Zum Zauberkönig.“

Pst! Legnagyobb **Pst!**

bécsi tréfás- és bűvész-készülékek gyára,
ajánlja a m. tisztelt közönségnek
bűvészeti-készülékek, társasjátékok, mulattató társasjátékok, tréfás-cikkekből!
álló nagy raktárát.

Pikáns ujdonságok csupán urak számára:

1. Szendergő görög nő (mozgó) 25 k
  2. Legujabb frottirozó-készülék 15 k
  3. Füst-tréfák (nagyon pikáns) 55 k
  4. Gigerl és fazó szüze (csak uraknak) 35 k
  5. Az apáca tiltott uton (eredeti) 15 k
  6. Oh, az öröm, ha mi 8. együtt játszunk (átlátszó) 15 k
  7. Egy csoportozat 7 tréfás tárgyából, összesen 35 k
  8. Nagyszerű tréfa: **Nyugalom háborító** mindenütt alkalmazható 65 k
- Mind a 8 tárgy **2 frt 85 kr** előleges beküldése mellett bérmentve és ajánlvá.
- Gazdagon illusztrált árjegyzékek 20 kr bélyegbeni beküldése után bérmentve.

Szobatsjátékok, osztályozva, 1 frt 50 krtól feljebb.

KILLER EDE

butorraktára Debreczenben, főpiacz.

Ajánlja a legnagyobb választékkal berendezett

BUTOR RAKTÁRÁT

legujabb rajzokkal, szövettmintákkal, s nagyobb megrendeléseknél 150 centiméteres mintákkal is készséggel szolgálók.

Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

Teljes tisztelettel

Killer Ede.

Uj temetkezési intézet!

DANKÓ MIHÁLY

ujjonnan berendezett

temetkezési intézete

DEBRECZENBEN,

Czegléd-utca 2155. szám alatt, a gyógyszerárral szemben.
Elvállal

TEMETÉSEK RENDEZÉSÉT

a legegyszerűbbtől a legmagasabb igényeket kielégítőig, a legnagyobb csinna kiállítva, helyben mint vidéken.

HULLASZÁLLITÁST

szabadalmazott légmentes érczkoporsókban, minden irányban eszközöl, vasuton árszabály szerint.

Halottas kocsijai

a legmagasabb igényeknek megfelelnek

Mindennemű ércz- és művirág-koszorúk
felirással vagy a nélkül, a mai kor kívánalmához mért olcsó árért.

A midőn új vállalatomat a nagyérdemű közönség pártoló figyelmébe ajánlom: ígérem, hogy számos éven keresztül szerzett tapasztalatomat a gyászoló felek irányában, szigoru pontosság és figyelem által fogom érvényesíteni.

Debreczen, 1890. november hó.

Kiváló tisztelettel:

DANKÓ MIHÁLY,
temetkezési intézet-tulajdonos.

„KEGYELET”

TEMETKEZÉSI INTÉZET

DEBRECZENBEN.

Miklós-utca sarkán, a megyeházzal szemben.

Azon nagymérvű kegyes pártfogás és támogatás, melyben engem a nagyérdemű gyászoló közönség szíves volt huzamosb időn át folytonosan részesíteni, valamint előnyös üzleti összeköttetésemnél fogva oly kedvező helyzetbe jutottam, hogy a gyászoló feleknek úgy a legszerényebb, mint a legnagyobb igényeihez mérten a temetésekhöz szükséges cikkeket **rendkívül leszállított árban szolgálhatom.** Hogy erről a nagyérdemű közönséget meggyőzzem, bátor vagyok az általam felállított különböző osztályú temetések áráiról szóló és minden nagyságu temetést részletesen kitüntető árákról összeállított **árjegyzéket** tiszteletteljesen bemutatni és pedig:

Nagy raktár ércz- és művirág koszorukban.
Legelősebb érczkoporsók 5 frttól 28-ig. Minden színű bársony vagy atlaszszal bevont koporsók, gyermekek részére 10 frttól 25-ig, felnőttek részére 25 frttól.

Betűsorozat	A koporsó hossza centiméterekben	O s z t á l y															
		X.		IX.		VIII.		VII.		VI.		V.		IV.		III.	
		frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
A	60	2	30	2	40	2	90	3	70	5	—	7	10	9	30	27	—
B	70	2	60	2	80	3	10	3	90	5	30	8	50	11	—	29	—
C	80	2	90	3	20	3	30	4	20	6	30	8	80	13	—	33	—
D	90	3	20	3	40	3	60	4	70	7	—	9	40	15	50	37	—
E	100	3	40	3	80	4	10	5	40	8	70	10	20	17	—	42	—
F	110	3	60	4	20	4	60	6	90	10	20	12	30	19	—	47	—
G	120	3	80	4	60	5	60	7	60	10	70	13	30	21	—	53	—
H	130	4	—	5	—	6	10	8	50	12	90	14	80	24	—	62	—
J	140	4	10	5	50	6	80	9	50	14	50	16	50	26	—	65	—
K	150	4	15	6	—	7	90	11	40	16	—	18	70	29	—	71	—
L	160	4	20	6	50	9	—	12	40	18	—	20	40	31	—	78	—
M	170	4	25	7	50	10	10	13	80	20	50	23	96	34	—	82	—
N	180	4	30	7	80	11	—	15	—	23	—	27	—	40	—	85	—
O	190	4	35	8	50	12	—	17	—	24	—	31	30	41	—	90	—
P	200	4	40	9	50	14	—	19	—	24	50	33	50	44	—	98	—
R	210	4	50	10	—	16	—	20	—	25	—	36	—	46	—	110	—

Videki megrendeléseknél a sorozat s osztály jelölendő.
Sima havos koporsók, minden színben, felnőttek részére 5 frttól kezdve. Ércz alású koporsók, gyermekek részére 3 forinttól 12-ig, felnőttek részére 12 forinttól.

Tájékoztatásul bátor vagyok a n. é. közönség figyelmét még a következőkre tisztelettel felhívni. A nagyérdemű közönség bizonyára többször volt szemtanuja olyan eseteknek, a midőn embertársaink nem önhíájuk, hanem a sors mostoha végzete folytán jutottak nyomorba s mindenkitől elhagyatva haláluk után senki által sem kísérve, ta igán hurczoltattak ki. — Hogy ily eseteknek eleje vételessék, felállítottam egy temetési osztályt, a mely például a fentjelzett 0 so-ozat X osztálya szerint egy felnőtt egyén eltakarítását

egy 2 lovas kocsival együtt 4 forint 35 krajczárban

tünteti ki, mely osztályba egy koporsó, párna, ruha, sirásás és 4 deák, vagy más felekezeteknél a legegyszerűbb szertartá beleértendő, megjegyzendő azonban, miszerint az X. osztályú temetések bármely sorozatának kiszolgálását minden egyes alkalomkor csakis egy a hatóság vagy bármely testület által kiállított szegénységi bizonyítvány alapján eszközölöm.

De kiterjed figyelmem oly embertársaimra is, kik anyagi helyzetüknél fogva költségesebb temetést nem rendelhetnek meg, ezek részére a IX-ik osztályt állítottam fel, mely az 0 sorozat szerint egy felnőtt egyén részére csak

8 frt 50 kr-ba kerül gyászkoocsival együtt.

Továbbá vagyok bátor a n. é. közönséget azon körülmény figyelembe vételére is felkérni, miszerint minden más osztályú temetéseknél és egy bizonyos összegig rugó vásárlásoknál a gyászkoocsit ingyen szolgálom ki és pedig oly formán, hogy

a VIII-ik osztálynál már 10 frtig,	az V-ik osztálynál már 30 frtig,
a VII-ik » » » 15 »	a IV-ik » » » 40 »
a VI-ik » » » 20 »	a III-ik » » » 50 frtig terjedő vásárlásnál lesz a

gyászkoocsi előállítva.

Megemlíteni kívánom, miszerint a IX-ik osztálytól lefelé a IV-ig, minden osztályhoz egy koporsó, szemfedél, lepedő párna, ruha, harisnya, sapka vagy fejdísz és az osztálynak megfelelő szobadisztitések beleértendőek.

A III-ik osztályhoz a fentemlítettéken kívül még 100 gyászlap és egy külső koporsó lesz kiszolgáltatva, amennyiben a III-ik osztályhoz már vagy egy ércz, vagy bármilyen színű bársony vagy atlaszszal bevont koporsót szolgálom ki.

Ezen osztályokon kívül még egy II-ik és I-ső, valamint egész dísztemetések is eszközöltetnek, melyeket azonban terjedelmes körülírás és nagyobb költség kimelés tekintetéből kénytelen vagyok e helyen kihagyni, azonban bárki a nyomtatott és minden egyes osztályhoz tartozó szobadisztitést és ravatalozást határozottan kitüntető rajzokat üzletemben bármely perczben megtekintheti.

A midőn a nagyérdemű közönségnek irányomban tanúsított eddigi b. pártfogását megköszönöm, vagyok bátor azon alázatos kérelemmel a n. é. közönséghez fordulni, miszerint becses bizalmába továbbra is megtartani kegyeskedjék.

Kiváló tisztelettel:

Fischer János.